

جمهوری اسلامی ایران
وزارت صنعت، معدن و تجارت

دستورالعمل ثبت و گزارش دهی غرامت بیماری‌های شغلی

Record and Report Instruction for Compensation of Occupational
Diseases

شماره: ۱۰۱۶

عنوان: دستورالعمل ثبت و گزارش دهی غرامت بیماری های شغلی	شماره دستورالعمل: ۱۰۱۶
واحد مسئول: دفتر امور بهداشت، ایمنی، محیط زیست و انرژی	تاریخ تصویب: ۱۳۹۵/۰۷/۱۴
واحد همکار: سازمان های تابعه و وابسته	
شماره تماس: ۸۱۷۷۴۰۶۷	
حوزه کاربرد: حوزه ستاد وزارت، سازمانهای تابعه و وابسته و بخش صنعت، معدن و تجارت	تصویب کننده: رئیس شورای عالی (HSEE)
	پیوست: دارد
مدت اعتبار دستورالعمل: ۳ سال	تاریخ تجدید نظر:
دستورالعمل	
<p style="text-align: right;">مقدمه :</p> <p>بیماری های شغلی موجب تحمیل درد و رنج فراوان بر کارکنان و باعث از دست دادن زمان کاری زیادی در جهان شده است. طبق آمار سازمان جهانی بهداشت (WHO)^۱، تقریباً ۴۵ درصد جمعیت جهان و بیش از ۳۵ درصد جمعیت کشورمان، در شمار نیروی کار فرار دارند. سالیانه ۶۸ تا ۱۵۷ میلیون نفر در سراسر جهان به انواع بیماری های شغلی مبتلا می شوند. هزینه ناشی از بیماری های شغلی را می توان در سه گروه طبقه بندی کرد: ۱- هزینه های مربوط به کارفرمایان (مانند پرداخت غرامت به بیمار)، ۲- هزینه های افراد یا کارگران (مانند هزینه های انسانی ناشی از درد و اندوه و غیره) و ۳- هزینه های مربوط به دولت (مانند هزینه های مراقبت های بهداشتی - درمانی) برآوردهای جدید نشان می دهد هزینه موارد جدید بیماریهای ناشی از کار در کارگران بریتانیا حدود ۸/۵ میلیارد یورو طی سال ۲۰۱۳ - ۲۰۱۲ بوده است. در کنار همه هزینه های مستقیم ناشی از بیماری های شغلی هزینه های ناشی از کاهش بهره وری، کاهش روحیه سایر کارکنان و کاهش کیفیت زندگی افراد بیمار نیز مطرح می باشند. بر این اساس با توجه به ضرورت ایجاد زیر ساخت مناسب جهت جمع آوری اطلاعات مربوط به میزان غرامت های پرداختی از سوی واحدهای صنعتی - معدنی تحت پوشش وزارت صنعت، معدن و تجارت و در راستای تحقق بند ۲ خط مشی HSEE و برنامه جامع مدیریت HSEE وزارت، دفتر امور بهداشت، ایمنی، محیط زیست و انرژی اقدام به تدوین دستورالعمل ثبت و گزارش دهی غرامت های ناشی از بیماری های شغلی نموده است.</p> <p style="text-align: right;">تعاریف و اصطلاحات :</p> <p style="text-align: right;">وزارت: وزارت صنعت، معدن و تجارت</p> <p style="text-align: right;">دفتر امور HSEE: دفتر امور بهداشت، ایمنی، محیط زیست و انرژی وزارت</p>	

^۱ World Health Organization

امور HSEE: تشکیلات مرتبط با امور بهداشت، ایمنی، محیط زیست و انرژی

ستاد: کلیه واحدهای ستادی وزارت شامل مجموعه معاونت‌ها، مراکز، دفاتر و ادارات کل مستقل

سازمان تابعه: کلیه سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت استان‌ها

تذکر: سازمان صنعت، معدن و تجارت جنوب کرمان نیز در گروه سازمان‌های تابعه طبقه بندی می‌شود.

سازمان وابسته: کلیه سازمان‌ها، شرکت‌ها، مؤسسات، صندوق‌ها و دستگاه‌های وابسته که به موجب قانون یا بر اساس اساسنامه منصوب زیرمجموعه وزارت محسوب می‌گردند.

بخش صنعت، معدن و تجارت: تمامی واحدهای که در امور مرتبط با صنایع (اعم از کوچک، متوسط و بزرگ)، تولیدکنندگان، معدن کاران، اصناف، اتحادیه‌ها و واحدهای صنفی، تجار، واردکنندگان با مجوز وزارت صنعت، معدن و تجارت و در راستای وظایف وزارتخانه مذکور مشغول به فعالیت می‌باشند.

برنامه جامع مدیریت بهداشت، ایمنی، محیط زیست و انرژی (HSEE Master Plan): راهنمای جامعی است که در آن نحوه همکاری، وظایف و مسئولیت‌های سازمان‌های تابعه و وابسته در جهت هم‌افزایی و کاهش مخاطرات موجود در واحدهای صنعتی و معدنی جهت نیل به اهداف عالی وزارت تدوین شده است. (ابلاغ شماره ۶۰/۲۴۱۴۵۷ مورخ ۹۳/۱۱/۲۰)

بیماری ناشی از کار^۲: بیماری‌هایی هستند که اختصاصاً به علت مواجهه با عوامل زیان آور (فیزیکی، شیمیایی، ارگونومیک، بیولوژیکی و روانی) محیط کار و در افراد شاغل بوجود آمده‌اند.

بیماری مرتبط با کار^۳: بیماری‌هایی هستند که تحت تاثیر چندین عامل و بطور نسبی در افراد غیر شاغل (سایر افراد جامعه) و تحت تاثیر عوامل زیان آور محیط کار بوجود می‌آیند یا تشدید می‌شود.

غرامت ناشی از بیماری شغلی: میزان غرامت پرداختی کارفرما (واحد صنعتی - معدنی تحت پوشش وزارت) به کارگر و به دلیل ابتلای او به بیماری شغلی که از طرف دادگاه محلی محکوم به پرداخت به وی می‌گردد.

از کار افتادگی کلی: مطابق با ماده ۷۰ قانون تأمین اجتماعی به تشخیص کمیسیون پزشکی باید درجه کاهش قدرت کار بیمه شده ۶۶ درصد و بیشتر باشد.

از کار افتادگی جزئی: کاهش قدرت کار بیمه شده به نحوی که با اشتغال به کار سابق یا کار دیگری فقط قسمتی از درآمد خود را به دست آورد، در چنین مواردی به تشخیص کمیسیون پزشکی باید میزان کاهش قدرت کار بیمه شده بین ۳۳ تا ۶۶ درصد باشد.

نقص عضو: اگر درصد از کار افتادگی مابین ۱۰ تا ۳۳ درصد باشد، بیمه شده غرامت مقطوع نقص عضو دریافت می‌کند.

^۲ Occupational Disease

^۳ Work- Related Disease

تذکر: در این دستورالعمل غرامت های پرداختی شامل غرامت ناشی از حوادث نمی گردد.

هدف:

- ایجاد فرآیند ثبت و گزارش دهی غرامت های ناشی از بیماری های شغلی توسط مدیران سازمانها و کارفرمایان صنایع و معادن تحت پوشش وزارت.

- سیاست گذاری به منظور پیشگیری از بیماری های شغلی در بخش صنعت، معدن و تجارت.

دامنه شمول:

این دستورالعمل در حوزه ستادی، سازمانهای تابعه، وابسته و بخش صنعت، معدن و تجارت لازم الاجرا می باشد.

شرح وظایف:

- معاونت های ستادی موظف به ارائه اجرای این دستورالعمل را در سطح ستاد بر عهده دارند.

- مسئولیت اجرای این دستورالعمل در سطح سازمانهای تابعه و وابسته به عهده بالاترین مقام آن سازمان خواهد بود.

- مسئولیت اجرای این دستورالعمل در در بخش های صنعت، معدن و تجارت به عهده بالاترین مقام واحد مزبور خواهد بود.

- سازمان های تابعه و وابسته بر اساس مسئولیت ها و محدوده فعالیت تعریف شده در برنامه جامع مدیریت HSEE (نامه ابلاغی ۲۴۱۴۵۷ / ۶۰ مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۰) موظفند نسبت به جمع آوری فرم گزارش دهی غرامت بیماریهای شغلی از واحدهای تحت پوشش خود اقدام نمایند.

- مسئولیت تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده از ستاد، سازمانهای تابعه و وابسته، تدوین برنامه عملیاتی کوتاه مدت و بلند مدت در جهت کاهش بیماری های شغلی، نظارت عالیه بر اجرای این دستورالعمل بر عهده دفتر HSEE وزارت می باشد.

سازوکار اجرایی و فرآیند انجام کار:

فرآیند غرامت گیری، با شکایت کارگر از سازمان های تابعه، وابسته و بخش صنعت، معدن و تجارت در یکی از مراجع قضایی شروع می شود

۱- پس از ابلاغ این دستورالعمل، کلیه واحدهای ستادی، سازمانهای تابعه و وابسته می بایست نسبت به اطلاع رسانی واحدهای تحت پوشش خود اقدام نمایند.

۲- کلیه واحدهای بخش صنعت، معدن و تجارت پس از حکم قطعی دادگاه مبنی بر تعیین میزان غرامت پرداختی ناشی از بیماری شغلی، فرم شماره ۱ (پیوست الف) را تکمیل و به سازمان های تابعه یا وابسته ارسال نمایند.

۳- سازمان های تابعه و وابسته پس از جمع آوری فرم های شماره ۱ از بخش صنعت، معدن و تجارت تحت پوشش خود، گزارش غرامت های ناشی از بیماری های شغلی را بصورت فصلی مطابق فرم شماره ۲ (پیوست) به دفتر امور HSEE وزارت ارسال نمایند.

۴- دفتر امور HSEE وزارت، موظف است اطلاعات ارسالی از سازمانهای تابعه و وابسته را تجزیه و تحلیل و برنامه ریزی و سیاست گذاری لازم را در جهت کاهش بروز بیماری های شغلی را انجام دهد.

اصلاح و بازنگری

- اصلاح و بازنگری این دستورالعمل بنا به تشخیص شورای عالی HSEE میسر خواهد بود.

نصوب کننده

محمد رضا نعمت زاده
وزیر صنعت، معدن و تجارت و
از طرف ~~معاون~~
رئیس شورای عالی HSEE

پیشنهاد دهنده

رسول یاراحمدی
مدیر کل دفتر امور بهداشت، ایمنی،
محیط زیست و انرژی

اصغر مصاحب نیا

رئیس مرکز نوسازی و تحول اداری

سازمان

فرم شماره ۱: گزارش دهی غرامت بیماری شغلی

مشخصات واحد صنعتی - معدنی					
نام صنعت/معدن/شرکت یا اداره:		نام استان:		شهر:	
آدرس دقیق:		تلفن مستقیم:		فکس:	
مشخصات فردی					
شغل شاکی:		سابقه کار (سال):		سن:	
شغل دوم / اضافه:		سابقه کار (سال):		مشاغل قبلی:	
شرح شغل فرد درخواست کننده غرامت:					
-۱					
-۲					
-۳					
عوامل زیان آور تحت مواجهه (شناسایی، ارزیابی، ارزشیابی و کنترل های موجود)					
عوامل زیان آور محیط کار		میزان مواجهه		حدود مجاز مواجهه شغلی ایران / ACGIH	
ارزشیابی میزان مواجهه		ارگان هدف		روش های کنترلی موجود	
-۱					
-۲					
-۳					
جزئیات آسیب با آسیب های وارده					
عضو یا ارگان آسیب دیده		درصد آسیب با از کار افتادگی		میزان ارتباط با شغل	
میزان جریمه سازمان تامین اجتماعی		درصد سهم کارفرما در ایجاد بیماری بر اساس رای دادگاه		میزان جریمه سازمان تامین اجتماعی	
-۱					
-۲					
اطلاعات پرونده پزشکی					
تست های تشخیصی		ادیومتری		اسپیرومتری	
تست های		پارامترهای خونی		سایر تست های تجویز شده:	
نتیجه تست		ادیومتری		اسپیرومتری	
ادیومتری		اسپیرومتری		پارامترهای خونی	
نتیجه تست		سایر تست های تجویز شده:		آخرین نظریه پزشک متخصص طب کار در خصوص ادامه کار شاغل	
ادیومتری		اسپیرومتری		پارامترهای خونی	
نتیجه تست		سایر تست های تجویز شده:		آخرین نظریه پزشک متخصص طب کار در خصوص ادامه کار شاغل	
غرامت پرداختی					
میانگین حقوق کارگر در ماه (ریال):		ارزش نهاده شاغل در تولید (ریال):		غرامت پرداختی به کارگر (ریال):	
ناتوانی کلی موقت:		ناتوانی جزئی موقت:		ناتوانی کلی:	
تایید کنندگان					
ردیف		نام و نام خانوادگی		سمت	
۱		بالاترین مقام سازمان تابعه یا وابسته		اعضاء	
۲		رئیس یا مسئول اداره HSEE سازمان تابعه یا وابسته		اعضاء	
۳		بالاترین مقام واحد صنعتی - معدنی و تولیدی		اعضاء	
۴		مسئول بهداشت حرفه ای		اعضاء	

فرم شماره (۱) گزارش دهی غرامت بیماری شغلی

مشخصات واحد صنعتی - معدنی: در این قسمت نام صنعت/ معدن/ شرکت یا اداره، استان، شهر، آدرس دقیق، تلفن مستقیم و فکس مربوط به واحد صنعتی- معدنی که مشمول غرامت دهی ناشی از بیماری شغلی شده است درج می گردد.
مشخصات فردی:

شغل شاکی: در این شغلی فرد شاکی که قبل از ایجاد بیماری به آن اشتغال داشته است بر اساس پرونده استخدامی وی درج می گردد.
سابقه کار: تعداد سالهایی که فرد شاکی در شغل مورد نظر اشتغال داشته است، که بر اساس پرونده پزشکی و مستندات موجود تکمیل می گردد.

شغل دوم/ اضافه: در صورتی که کارگر شغل دوم داشته باشد یا بیش از ۸ ساعت در شغل مورد نظر بکار گرفته می شود تکمیل می گردد و میزان سابقه کار وی نیز بر اساس سال اشتغال در شغل دوم و تعداد سال به همراه میزان ساعت اضافه کاری در این ناحیه درج می گردد.
سن: بر اساس مستندات موجود سن فرد شاکی در این ناحیه درج می گردد.

شرح شغل فرد درخواست کننده غرامت: در این قسمت می بایست شغل و زیروظایف محوله همراه با آنالیز زمانی درج گردد.
منظور از آنالیز زمانی، مدت زمانی است که کارگر برای انجام هر زیروظیفه صرف می کند.

مشاغل قبلی: در این ستون کلیه مشاغلی که فرد شاکی قبل از بکارگیری در شغل فعلی خود اشتغال داشته است ذکر می گردد و در مقابل هر شغل سابقه اشتغال بر حسب سال (در صورت کمتر از سال بر حسب ماه) و عوامل زیان آور تحت مواجهه درج می گردد.
عوامل زیان آور تحت مواجهه (شناسایی، ارزیابی، ارزشیابی و کنترل های موجود)

- عامل زیان آور محیط کار: در این قسمت نوع عامل زیان آور به تفکیک فیزیکی (صدا، ارتعاش، گرما و رطوبت، ...)، شیمیایی (ذکر نام ترکیب شیمیایی و شکل بخار، گاز یا مایع بودن آن)، ارگونومیک (پوسچر، حمل بار، هل دادن و کشیدن و ...) و بیولوژیکی (ذکر نوع عامل بیولوژیک) ذکر گردد. مثلاً عامل زیان آور فیزیکی از نوع روشنایی و غیره.

- میزان مواجهه: با متوسط وزنی- زمانی مقدار غلظت متوسط زمانی که همه کارکنان می توانند برای یک روز کاری ۸ ساعته و ۴۰ ساعت در هفته و هر روز بدون وجود اثرات مضر بهداشتی با آن در تماس باشند.

- حدود مجاز مواجهه شغلی ایران / ACGIH: با توجه به عامل زیان آور می بایست میزان غلظت مجاز مواجهه بر اساس کتاب حدود مجاز مواجهه شغلی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی درج گردد، در صورت عدم وجود میزان مجاز مواجهه عامل مورد نظر در کتاب مذکور می بایست از استانداردهای ACGIH اقتباس شده و در این ستون درج گردد. (در صورت اقتباس از استاندارد ACGIH حتماً منبع ذکر گردد)

روش های کنترلی موجود: در این ستون تجهیزات و روش هایی که میزان مواجهه را کاهش می دهد می بایست ذکر گردد.

- ارگان هدف¹: عضوی از بدن می باشد که با توجه به نوع عامل زیان آور دچار عارضه می شود.

ارزشیابی میزان مواجهه: در این ستون کارشناس بهداشت حرفه ای یا شرکت های ارائه دهنده خدمات بهداشت حرفه ای می بایست نسبت به میزان مواجهه شاغل با توجه به شدت، راه و مدت مواجهه با عامل زیان آور اظهار نظر نماید.
جزئیات آسیب یا آسیب های وارده

عضو یا ارگان آسیب دیده: نام عضو آسیب دیده فرد شاکی در این قسمت ذکر می شود.

درصد آسیب یا از کار افتادگی: این میزان توسط پزشک قانونی بر اساس مستندات و آزمایشات پزشکی تشخیص داده می شود که در پرونده قضایی فرد شاکی ثبت و ضبط می شود.

میزان ارتباط با شغل: میزان تاثیر شغل کارگر در ایجاد یا تشدید عارضه و بیماری که توسط بازرسی اداره کار و پزشک قانونی پس از ارزیابی محیط کار و شغل شاکی تعیین و در پرونده قضایی وی ثبت و ضبط می گردد.

درصد سهم کارفرما در ایجاد بیماری بر اساس رای دادگاه: درصد تقصیر و نقش کارفرما در ایجاد یا تشدید بیماری می باشد که بر اساس بررسی های انجام شده و ارزیابی محیط کار و شغل شاکی توسط بازرسی کار تعیین و در نهایت در قالب رای صادره از سوی دادگاه تعیین و ثبت می گردد.

میزان جریمه سازمان تامین اجتماعی: این جریمه میزان فرامت پرداختی کارفرما به تامین اجتماعی می باشد که به علت رخداد بیماری از کارفرما وصول می گردد.

اطلاعات پرونده پزشکی

تست های تشخیصی: این قسمت بر اساس نتایج آخرین معاینات پزشکی یا نتایج معاینات معاینات قبل، بدو یا حین استخدام (ادواری)، ثبت و نتیجه مهمترین تست های تشخیصی شامل اودیومتری، اسپرومتری، پارامترهای خونی و سایر تست های تجویز شده بررسی و نرمال یا غیر نرمال بودن آن علامت گذاری می شود.

آخرین نظریه پزشک متخصص طب کار در خصوص ادامه کار شاغل: این قسمت بر اساس نظریه نهایی پزشک متخصص طب کار در آخرین پرونده پزشکی فرد شاکی ثبت می گردد.

غرامت پرداختی:

میانگین حقوق کارگر در ماه (ریال): میانگین آخرین حقوق (یا یکسال آخر) دریافتی فرد شاغل که دچار بیماری شغلی شده است به ریال درج می گردد.

ارزش افزوده شاغل (ریال): سهم سود آوری شاغل در مدت زمان همکاری با واحد صنعتی - معدنی در این قسمت درج می گردد.

¹ . Target Organ

غرامت پرداختی به کارگر (ریال): مبلغی است که کارفرما از سوی دادگاه محلی بابت بیماری ایجاد شده مورد نظر محکوم به پرداخت به کارگر می شود.

ناتوانی کلی موقت، ناتوانی جزئی موقت، ناتوانی کلی: بر اساس نظریه پزشک قانونی در نتیجه بررسی پرونده پزشکی تعیین می شود. تایید کنندگان: در این قسمت بایستی نام و نام خانوادگی به همراه امضاء مسئولین نامبرده در فرم آورده شود. توجه: فرم های فاقد امضاء و مهر هر کدام از مسئولین ذکر شده فاقد اعتبار می باشد.

فرم شماره (۲): گزارشی دهی غرامت بیماری های شغلی

توجه: این فرم توسط سازمان های تابعه و و آسته تکمیل و به دفتر HSEE وزارت ارسال می شود.

نام واحد صنعتی - معدنی: نام واحد صنعتی - معدنی ثبت می شود.

تعداد موارد درخواست غرامت: تعداد موارد درخواست غرامت از واحد صنعتی - معدنی در سه ماه گذشته ذکر می شود.

میزان پرداخت غرامتی: میزان پرداخت غرامت بر حسب ریال که بر اساس نتایج جمع آوری شده در فرم شماره ۱ ثبت می گردد.

ارگان مبتلا به بیماری: نام عضو یا ارگانی که کارگر / کارمند نسبت به ایجاد بیماری از کارفرمای خود شکایت می کند، در این قسمت درج می گردد.

درصد تقصیر کارفرما: میزان تقصیر کارفرما در بروز یا تشدید بیماری بیان که بر اساس نتایج جمع آوری شده در فرم شماره ۱ ثبت می گردد.

مستندات

- مجموعه کامل قوانین و مقررات تامین اجتماعی، دفتر قوانین و مقررات معاونت حقوقی و امور مجلس سازمان تامین

اجتماعی، ۱۳۸۹

- Notice of occupational Disease and claim for Compensation. Us department of Labor. Available at: <https://www.dol.gov/owep/regs>.
- Application for Compensation and Report of Injury or Occupational Disease. Available at: www.worksafebc.com/forms